

תקוותם בכל דור ודור

דובי וינברג
שליח לשעבר בממפיס (תשע"ז)
כיום מהנדס תעשייה וניהול

בפזמון שלאחר קריאת המגילה אנחנו שרים: "תְּשׁוּעָתָם הֵייתָ לְנֶצַח וְתַקְוָתָם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. לְהוֹדִיעַ שְׂכָל כְּנִיָּה לֹא יִבְשׁוּ, וְלֹא יִקְלְמוּ לְנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ".

על מרדכי היהודי נאמר "וּבְכָל יוֹם נְיוֹם מְרַדְּכִי מְתַהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר בֵּית הַנְּשִׁים לְדַעַת אֶת שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמָה יַעֲשֶׂה בָּהּ"^[1]. למרדכי היהודי היה רצון עיקש וחזק לבטל את הגזרה הנוראית שריחפה מעל ראשם של עם ישראל. הוא הגיע יום אחרי יום "לְדַעַת אֶת שְׁלוֹם אֶסְתֵּר". בעל הספר 'תפארת שלמה'^[2] מבאר כי 'אסתר' מרמזת על הנשמה הקדושה, וכוונתו של מרדכי בבירור 'מָה יַעֲשֶׂה בָּהּ', היא הבירור כיצד להעלות את הנשמה מהמקומות השפלים והירודים ולקרב אותה שתידבק בה'. כלומר, עיקר ההשתדלות של מרדכי לביטול הגזרה הגשמית הייתה דרך התקרבות, תפילה ומאמץ רוחני. הוא לא התייash ולא הרים ידיים למרות הגזרה הקשה, והמשיך לבקש מה' שירחם על עם ישראל. סיפור המגילה התרחש בתקופה שבה עם ישראל היה שרוי במצב רוחני קשה, שפל וירוד מאוד, מה שהוביל לגזרה "להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים". לכאורה היה נראה שאין מה לעשות. אך בזכות מנהיגותם של מרדכי ואסתר שעוררו את העם שלא להתייash מן התפילה והזעקה, עם ישראל התחזק בתפילה לה' שיבטל את הגזרה.

שמותיו של מרדכי מדגישים את חשיבות התפילה, כמו שמלמד התלמוד: "תנא: כולן [כל שמותיו של מרדכי] על שמו נקראו [נקבעו בהתאם למעשיו בחייו]; בן יאיר - בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו, בן שמעי - בן ששמע אל תפלתו, בן קיש - שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו"^[3].

על אסתר מסופר במדרש שזעקה לה': "'א-לי א-לי למה עזבתני"^[4] - אמר רבי לוי: כיון שהגיעה אסתר לבית הצלמים נסתלקה הימנה שכינה ואמרה 'א-לי א-לי למה עזבתני רחוק מישועתי'^[5]. כשאסתר נכנסה לבית הצלמים, המקום הכי מרוחק מהרגשת נוכחות א-לוקית, היא לא נכנעה לעצבות, היא לא נשברה ולא נפלה ברוחה, אלא האמינה בלב שלם ש'מלא כל הארץ כבודו', והקב"ה נמצא עימה.

האדמו"ר מסלונים, בעל ה'נתיבות שלום'^[6] מסביר שכשזעקה אסתר "למה עזבתני", כוונתה הייתה למה אני מרגישה שאתה רחוק ממני? אני יודעת ומאמינה שאתה פה איתי, אבל איני חשה את זה. אני רוצה להרגיש אותך עוטף אותי ושומר עליי, שהרי 'גם פי אלף בגיית צלמנות לא איך ארע פי אתה עמדי'^[7].

בחג הפורים מרדכי ואסתר מזכירים לנו שגם מי שנמצא במקום אפלה, בעומק הגלות, ובזמן שמרגיש אבוד, אף על פי כן יש לו תקווה, כי גם אם אנחנו לא מרגישים כך, ה' תמיד איתנו!

על מעלת התקווה כותב הרמח"ל: "המקווה, אפילו נכנס בגיהנום, יוצא ממנו שנאמר 'יְקִיפוּ כַח יַעֲלוּ אֶבֶר כְּנָשִׁים'^[8], שם ה' מאיר עליו. ותקוותו היא טהרתו"^[9]. הפסוק בתהילים אומר "קְנֵה אֵל ה' חֶסֶד וְנֶאֱמָץ לְכָךְ קְנֵה אֵל ה'"^[10], והמילה 'פורים' בגימטריה שווה ל"קנה אֵל ה', קנה אֵל ה'". עניין פורים הוא לתת לאדם תקווה לדעת כי אף שנראה כי אין ישועה, הכול מתהפך לטובה. אמונה זו נכונה בין בגשמיות ובין ברוחניות. אפילו מי שנתרחק מה' והוא נמצא במקומות רחוקים יש לו תקווה להתעלות עד למעלה.

בעל ספר 'הלקח והליבו' מסביר שפירוש המילים "תְּשׁוּעָתָם הֵייתָ לְנֶצַח", היא שגם בזמן הגאולה העתידה עדיין נחוגג את ימי הפורים. וממילא התוצאה מזה "וְתַקְוָתָם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר", אפילו כאשר יהיו דורות שיהיה הסתר גדול, אף על פי כן יהיה לבני אדם תקווה, שילמדו מהאורות שמתגלים בימי הפורים שיש לקוות ולהאמין אפילו בתוך הסתר גדול. שליחי תורה מציון מסביב לעולם עושים עבודת קודש ומביאים את התקווה עבור רבבות יהודים שנמצאים בגלות, ומחבים אותם לארץ ישראל שהיא מקור הגאולה והתקווה לעם היהודי כולו.

^[1] מגילת אסתר ב, יא ^[2] בספר 'רמזי פורים' ^[3] בבלי מסכת מגילה יב, ע"ב ^[4] תהילים כב, ב ^[5] ילקוט שמעוני תהילים, פרק כב, רמז תרפ"ה ^[6] מאמר לפורים 'תוקף קדושת היום' ^[7] תהילים כג, ד ^[8] ישעיה מ, לא ^[9] בספר אוצרות הרמח"ל ^[10] כז, יד